

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	176
Land:	Nigeria
Kilde:	Landinfo. Respons.
Titel:	Nigeria: Hvordan reiser ofre for menneskehandel fra Nigeria til Europa?
Udgivet:	24. august 2009
Optaget på baggrundsmaterialet:	9. oktober 2009

Respons

Nigeria: Hvordan reiser ofre for menneskehandel fra Nigeria til Europa?

Problemstilling/spørsmål:

- Hvordan reiser kvinner som er ofre for menneskehandel fra Nigeria til Europa? Hva er vanlige reiseruter?
- Reiser madammene eller andre ansvarlige sammen med kvinnene fra Nigeria til Europa på hele eller deler av reisen?
- Får kvinner beholde ID-dokumentene sine på reisen, eller har madammen eller andre medfølgende dem i forvaring?
- Hva slags forholdsregler tar madammer/menneskehandlere for å sikre at kvinnene ikke søker hjelp hos myndighetene i Nigeria eller Europa? Er trusler vanlig?

Hvordan reiser kvinner som er ofre for menneskehandel fra Nigeria til Europa? Hva er vanlige reiseruter?

Dagens situasjon tilsvarer beskrivelsen samfunnsgeograf Jørgen Carling har gitt av reisen og hvem som er involvert (se Carling 2005, s. 17-19). Reise med fly er det mest optimale også fra menneskehandlernes perspektiv, siden det innebærer at det tar kort tid å få kvinnene til Europa. Samtidig er det utfordringer forbundet med flyreise, fordi det kan være vanskelig å skaffe kvinnene visum og fordi både nigerianske flyplassansatte og representanter fra ambassadene til land som deltar i Schengen-samarbeidet driver grundig utreisekontroll av alle som forlater Nigeria med fly.¹

National Agency for Prohibition of Traffic in Persons and Other Related Matters² (NAPTIP) opplyser overfor Landinfo at administrativt ansatte ved nigerianske flyplasser og grensepoliti

¹ Flybilletter, pass og visum undersøkes grundig ved flere anledninger: av flyplassadministrasjon før en får komme inn i avgangshallen, av flyselskapets personale ved innsjekking, av representanter for en Schengen-ambassade før eller etter innsjekking, av nigeriansk grensepoliti og til slutt av flyselskapets personale én gang til før ombordstigning i flyet.

² For mer informasjon om NAPTIP, se Landinfo 2009.

er oppfordret til å være på vakt nettopp overfor grupper av kvinner i tenårene og 20-årene som reiser sammen med én voksen ledsager og som har med lite bagasje.³ Ifølge diplomatiske kilder er også kontrollørene fra Schengen-ambassader særlig oppmerksomme på dette.

Kontrollen av flypassasjerer som reiser fra Vest-Afrika til Europa er like nitid i nabolandene som i Nigeria, men fokuset på menneskehandel kan være betydelig svakere. Dermed er det ikke uvanlig at de som flytter kvinner for menneskehandlere tar kvinnene ut av Nigeria via landeveien til ett av nabolandene, og flyr til Europa derfra.

Det er vanskelig å få visum til Schengen-land til unge, ugifte kvinner fra vestafrikanske land, og den grundige kontrollen av reisedokumenter og visum avdekker mange tilfeller av forfalskede pass og visum. Dermed blir menneskehandlere i en del tilfeller nødt til å flytte kvinnene via landeveien og/eller sjøveien for deler av reisen mot Europa. Kontroll av reisedokumenter og visum er for øvrig ikke på langt nær så streng ved flyreise fra Nigeria til andre land i Afrika eller Nord-Afrika som den er fra Vest-Afrika til Schengen-land, USA, Canada og Storbritannia.

Grensekontrollen på Nigerias landgrense mot nabolandene Benin, Niger og Kamerun er gjennomgående dårlig, og grensevaktene er ofte betydelig mer opptatt av å presse reisende for bestikkelser enn av å drive reell kontroll med grensepasseringer. I tillegg er det mulig å krysse grensen utenom bemannede grenseposter. De samme forholdene finner vi på grensene mellom andre vestafrikanske land. Grensepasseringene blir først mer kompliserte når migranter når frem til sørgrensen til Marokko/Vest-Sahara, Algerie eller Libya.

Reiser madammene eller andre ansvarlige sammen med kvinnene fra Nigeria til Europa på hele eller deler av reisen?

NAPTIP opplyser til Landinfo at reisen fra Nigeria til Europa som oftest er organisert som en form for stafettløp, hvor ulike mellommenn tar ansvar for forskjellige etapper. Slik NAPTIP ser det, sitter vanligvis de som organiserer virksomheten i europeiske land, og kontrakterer både rekruttering og flytting av kvinnene til kontakter i Nigeria og andre steder på veien fra Nigeria til bestemmelsesstedet. Madammene befinner seg ifølge NAPTIP i Europa, og er dermed svært sjelden selv med på hele eller deler av reisen. Dette stemmer med funnene til Carling, og forholdene har altså ikke endret seg særlig de siste årene (2005, s. 17-19). Sosiolog May-Len Skilbrei ved FAFO, som har forsket på prostituerte fra Nigeria i Norge, opplyser at hun kjenner igjen beskrivelsen av migrasjonen og rekrutteringen i etapper, men påpeker at samtidig vil det å orkestre det fra Europa og holde oversikt med folk over så lange avstander være ekstremt komplisert:

I mine intervjuer har jeg sett en blanding av gjennomorganiserte reiser/prostitusjonsdebuter, og kaotiske reiser og utnyttingsrelasjoner. Men jeg er enig i hovedkonklusjonen her, nemlig at det ikke foregår slik at en og samme bakperson følger migranten gjennom hele løpet, slik vi oftere ser hos østeuropeere (e-post fra May-Len Skilbrei til Landinfo, august 2009).

³ Ved avreise fra Abuja observerte Landinfo også at Schengen-kontrollørene utførte sin kontroll ved siden av en nær to meter høy plakat fra NAPTIP som henstilte folk til å være oppmerksomme på forsøk på menneskehandel, med kontaktnumre og e-postadresse til NAPTIP.

Får kvinner beholde ID-dokumentene sine på reisen, eller har madammen eller andre medfølgende dem i forvaring?

Der hvor kvinner reiser med fly fra Nigeria eller andre land i Vest-Afrika til et Schengen-land, vil de måtte ha tilgang på sitt eget pass med visum både når de blir utreisekontrollert på flyplass og innreisekontrollert ved Schengen-yttergrense. Både ved utreise- og innreisekontroll vil det kunne skape mistanke om at noe ikke er som det skal hvis voksne mennesker ikke fremviser sine egne pass. Om kvinnene beholder pass og andre identitetsdokumenter utenom slike kontrollsituasjoner, er det ikke mulig å si noe om.

I tilfeller hvor kvinner gjør hele eller deler av reisen langs landeveien og/eller sjøveien, eller reiser med fly mellom vestafrikanske land eller til Nord-Afrika, er det nok utbredt at en ledsager/“reiseleder” tar seg av kontakt med grensekontrollører. I en rekke tilfeller vil slik grensepassering skje ureglementert gjennom bestikkelser eller ved at de unndrar seg grensekontroll fullstendig. I tilfeller hvor korrupsjon er involvert, vil ingen av aktørene være særlig opptatt av å kontrollere at kvinnene har de dokumentene de formelt skal være i besittelse av.

Når kvinnene har kommet inn i Schengen-området må de, i likhet med andre med ikke-europeisk utseende, være forberedt på å vise fram dokumenter når som helst, påpeker May-Len Skilbrei. Derfor må de bære dokumenter på seg hele tiden.

Hva slags forholdsregler tar madammer/menneskehandlere for å sikre at kvinnene ikke søker hjelp hos myndighetene i Nigeria eller Europa? Er trusler vanlig?

NAPTIP opplyser til Landinfo at det fremdeles er en del kvinner som lar seg lure av menneskehandlere og ikke er klar over at prostitusjon er formålet med at de får hjelp til å komme seg til Europa. Selv om det er generelt godt kjent i Nigeria at det foregår utstrakt menneskehandel med kvinner som ender som prostituerte i europeiske land, finnes det fremdeles mange kvinner som lar seg manipulere til å tro at det venter andre typer arbeid på dem når de kommer til Europa. Representanter fra NAPTIP forklarer dette med at kvinnene både er gjennomgående ressurssvake og svært fokusert på mulighetene de håper emigrasjon vil gi. Dermed ønsker de, og familiene deres, å tro menneskehandlernes historier om de gylne mulighetene som åpner seg for dem som kommer seg til Europa.

NAPTIP bekrefter også at menneskehandlerne fortsetter å bruke såkalte *juju*-ritualer⁴ for at kvinnene skal føle seg bundet av de tradisjonelle kontraktene som tegnes før kvinnene forlater Nigeria.

Norsk forskning viser at det forekommer at bakpersonene bruker trusler mot kvinnene når de er på plass i Europa. Målet med truslene er å sikre seg at de betaler gjeld eller ikke søker hjelp hos myndighetene, verken i Nigeria eller i Europa. Truslene dreier seg både om å ramme kvinnene gjennom bruk av magi og om konkret vold mot kvinnene selv eller mot slekt i Nigeria (Skilbrei, Tveit & Brunovskis 2006, s. 53; Skilbrei & Tveit 2007, s. 32-35, s. 57-58). May-Len Skilbrei understreker dessuten at mange av kvinnene ønsker å slutte med prostitusjon og gå over i ordinært arbeid eller starte opp en egen butikk, og for å få til det er

⁴ *Juju* er en vanlig betegnelse i Nigeria på alt som er knyttet til tradisjonell før-kristen og før-islamisk religion, til magi og til det okkulte.

de avhengige av velviljen til madammen og hennes kontakter i Norge (e-post til Landinfo august 2009).

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder

- Carling, Jørgen (2005). *Fra Nigeria til Europa – Innvandring, menneskesmugling og menneskehandel*. Oslo: PRIO. Tilgjengelig fra http://www.prio.no/files/file46307_carling_2005_fra_nigeria_til_europa.pdf [lastet ned 24. august 2009]
- Landinfo (2009). *Forhold knyttet til retur av kvinner som har vært involvert i prostitusjon i Europa*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/991/1/991_1.pdf [lastet ned 24. august 2009]
- Skilbrei, May-Len, Tveit, Marianne & Brunovskis, Anette (2006). *Afrikanske drømmer på europeiske gater. Nigerianske kvinner i prostitusjon i Norge*. Oslo: FAFO. Tilgjengelig fra <http://www.fafo.no/pub/rapp/525/525.pdf> [lastet ned 24. august 2009]
- Skilbrei, May-Len & Tveit, Marianne (2007). *Facing return. Perceptions of repatriation among Nigerian women in prostitution in Norway*. Oslo: FAFO. Tilgjengelig fra <http://www.fafo.no/pub/rapp/20001/20001.pdf> [lastet ned 24. august 2009]

Muntlige kilder

- Diplomatiske kilder. Møter i Abuja mai-juni 2009.
- IOM Nigeria – Abuja, ved Senior Programme Coordinator Queen Chinwe Okaro. Møte i Abuja 25. mai 2009.
- IOM Nigeria – Lagos, ved Senior Programme Coordinator Uche Njoku. Møte i Lagos 27. mai 2009.
- NAPTIP, ved Assistant General Director Abdulrahim Oputu Shaibu, Legal & Prosecution Department, samt andre stabsmedlemmer. Møte i Abuja 25. mai 2009.
- May-Len Skilbrei, sosiolog ved FAFO med lang forskningserfaring på prostitusjon i Norge. Møter, telefon og e-postkontakt 2005-2009.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Respons Nigeria: Hvordan reiser ofre for menneskehandel fra Nigeria til Europa?